

דף מג.

עין משפט א.

יו"ד סימן כט פ"א

א. שמונה טריפות הן ^א וחכמים נתנו בהם סימן ד"ן חנ"ק נפ"ש ^ט והם דרוסה ^י. נקובה ^כ. חסורה ^ל. נטולה ^מ. קרועה ^נ. נפולה ^ס. פסוקה ^ע. שבורה ^פ.

עין משפט ב.ג.

יו"ד סימן מב פ"א

עיינ לעיל דף מב. עין משפט ט.

עין משפט ד.

יו"ד סימן מט פ"א

א. הקורקבן יש לו שני עורות ^ז אם ניקב אחד בלא השני כשרה עד

ח. מימרא דעולא בחולין מ"ג. ובמשנה שם שנויים י"ח מיני טרפיות, והרמב"ם בפרק י' הלכה ט' מהלכות שחיטה מנה ע' טריפות בפרטן אלא שאלו השמונה הם סוגים יותר כוללים, ועוד שאמר דהלכה למשה מסיני הם. ודרשו חז"ל "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" פירושו בשר שטרפו חיה או עוף הדורס, ודיבר הכתוב בהוה אבל ה"ה כל חולי הגורמים חולשה ומיתה לבעל חי כמו דרוסה. ואחד שאכל עוף ואח"כ מצא בו אחד מי"ח טריפות א"צ לעשות כפרה על מה שאכל דהוי אונס, ואם אפשר לעשות תענית או לתת צדקה לכפר על שהזדמן לו דבר זה, ועיינ בכף החיים או"ח סי' של"ד. כף החיים אות ג'.

ט. וסימן זה נאה כי הטרפיות אלו חונקין נפשות בדין. ועוד בא לרמז כי הקב"ה דן למי שחונק נפש דהיינו שלא נזהר בטיב השחיטה והבדיקה והו"ל כחונק נפש. כה"ח אות ד'.

י. היינו ע"י ארי והדומה וכמו שיתבאר בסי' נ"ז. ש"ך ס"ק ב'. והטעם משום דסופה לינקב והארס שורף וסופו להמית. שם באות ו'.

כ. היינו נקיבת קרום המוח, ונקיבת הוושט ותורבץ הושט שבסימן ל', ובסי' ל"ג. ש"ך ס"ק ג'.

ל. היינו בתחילת ברייתה והיינו חסרו האונות דבסי' ל"ה וכיוצא בזה. ש"ך ס"ק ה'.

מ. היינו ניטל הלחי העליון והתחתון שבסי' ל"ג ונטילת הכבד שבסי' מ"א.

נ. היינו נקרע רוב הבשר החופה את הכרס שבסי' מ"ח.

ס. פי' נפולה מגובה י' טפחים מכריסה עד מקום הנפילה כמו שיתבאר בסי' נ"ח.

ע. היינו פסוקת חוט השדרה שבסי' ל"ב, ופסיקת הגרגרת שבסי' ל"ד וכיוצא.

פ. היינו נשברו רוב צלעותיה שבסי' נ"ד.

צ. פי הכיס בפנים הוא עור אחד וכל הבשר כולו עור שני. ט"ז ס"ק א'.

שינקבו שניהם זה כנגד זה ק.

יו"ד סימן לג פעיף ד.ה.

עין משפט ה.

ה. ד. שני עורות יש לוושט ר אם ניקב אחד מהם כשרה אבל ניקבו שניהם אסורה ש ואפי' עלה בו קרום ונסתם, ואפי' ניקבו זה שלא כנגד זה ת אסורה, והוא שניקבו מצד א אחד שיכול שיתכוונו כאחד אבל אחד במזרח והשני במערב אין אוסרין.

הגה: וכל זה בנקב שבא מחמת חולי ב אבל אם יש לחוש שניקב ע"י קוץ אפי' לא ניקב רק הפנימי טריפה ג דחיישינן שמא ניקב גם החיצון ואין לו בדיקה מבחוץ ד.

ה. ה. עורות אלו של הוושט החיצון אדום והפנימי לבן, ואם נתחלפו שהחיצון לבן והפנימי אדום טריפה ה. וה"ה שניהם לבנים ר או אדומים טריפה.

ק. ולא דמי לוושט דבסי' ל"ג ששם מתכווץ ע"י שפושטת צוורה ויוצא שמכוונים הנקבים ע"כ טריפה גם כשלא מכוונים ממש, לא כן בקורקבן ובבית הכסות שעומדים כמות שהם במקומם. מחולין מ"ג ע"א. ש"ך ס"ק א'. מימרא דרבא שם בדף מ"ג.

ש. ואפי' עלתה בו סתימה עבה אינה מתקיימת, רש"י בחולין שם, וכל נקובי טריפות לא מהני להו סתימה שיוורת לאחר זמן.

ת. ולא דמי לקורקבן דבכה"ג כשר כמבואר בסי' מ"ט דשם מינח נייח אבל הוושט כיון שאוכלים ומשקין תדיר שם פעמים שהנקבים מתכווצים זה כנגד זה והוי נקב ממש. ט"ז ס"ק ד', וש"ך ס"ק ו'.

א. היינו מרוח אחד אפי' רחוקים זה מזה. ט"ז ס"ק ה'.

ב. והיינו בידוע אבל בסתמא בא ע"י קוץ. ש"ך ס"ק ח'.

ג. וכ"ש אם ניקב החיצון לחוד. ט"ז ס"ק ז'.

ד. משמע דאם ניקב רק החיצון כשר ע"י בדיקה מבפנים. והקשו דהרי הרמ"א בסי' כ"ג בסופו, וגם כאן אצלנו בסעיף ח' ובסי' ל"ד סעיף ט' כתב דאנו לא בקיאים בבדיקת הוושט אף מבפנים, ותירצו דכאן הרמ"א מדבר מדינא. כף החיים אות ל'.

ה. שאין זה אלא מחמת מכה וחולי ועתידין לינקב וע"כ טריפה, הרא"ש והרשב"א בת"ה וטעם זה כתבו הלבוש.

ו. ורובו ככולו אבל מקצתו אינו אוסר. ש"ך ס"ק ט'.

הגה: וכ"ש אם יש לו שני וושטים^ז או שני קנים דטריפה.

עין משפט ו.ז. יו"ד סימן לג סעיף ד ה
עין בסעיף הקודם

עין משפט ז.ז. יו"ד סימן מט סעיף א
עין לעיל עין משפט א

עין משפט ט. יו"ד סימן לג סעיף ד
עין לעיל עין משפט ה

עין משפט י. יו"ד סימן לג סעיף ו

ו. הוושט אין לו בדיקה מבחוץ^ח. ואצל דרוסה שצריכה בדיקה מכיון שהוא אדום אין אודם הארס ניכר בו, כיצד יעשה אם עוף הוא בודק הקנה מבחוץ ושוחט אותו, ואח"כ מהפך הוושט^ט ובודקו מצד הפנים. ואם בהמה היא אין לה תקנה כי צריכה שחיטת רוב סימנים.

הגה: ולדידן אין אנו בקיאים, גם בעוף אין לו תקנה.

דף מג:

עין משפט א. יו"ד סימן לג סעיף ט

ט. נמצא קוץ בוושט לאורכו או לרוחבו ואינו תחוב בו כשרה^י. אבל

ז. דכל יתר כנטול דמי, וכמ"ש השו"ע בסי' מ"א דאם נמצאו ב' כבדים טריפה מטעם זה. ש"ך ס"ק י'. ובאווזים הזכרים שמצוי שיש להם שני קנים שמתפצלים ואח"כ חוזרים ומתחברים כשר דהיינו רביתיהו אבל בנקבות אין להקל. כף החיים אות מ'.

ח. מימרא דרבא שם.

ט. ואע"ג דלכתחילה צריך לשחוט ב' הסימנים גם בעוף כדלעיל בסי' כ"א כאן שאין לו היתר אלא בשחיטת סימן אחד ע"מ לבודקו אח"כ כדיעבד דמי, ש"ך ס"ק י"א. ולענין דינא אין נפ"מ כיון שאין אנו בקיאים בבדיקה זו כמ"ש הרמ"א.

י. והטעם דדרך הבהמה לאכול קוצים, וכל שאין תחוב בו לא מחזיקין ריעותא. ש"ך אות ט"ז.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

אם הוא תקוע בו אסורה **ב** אפי' אין שם קורט דם **ל** דחוששין לנקיבת הוושט והבריא ונתרפא ואינו ניכר.

הגה: ויש מכשירין **מ** אם אין קורט דם מבחוץ ולא חיישינן שמא הבריא וכן נהגו להקל באותם אווזים שמלעיטין אותם לעשות שומן **נ**. ונהגו להקל בישב לו קוץ בוושט אם אינו נקוב משני צדדים **ס** וגם שאין קורט דם מבחוץ **ע**. ויש לדקדק הרבה בזה כי אסור דאורייתא. ויותר טוב היה שלא לבדוק ולסמוך ארובא מלבדוק ולהקל במקום שיש ריעותא.

עין משפט ב. יו"ד סימן לג סעיף ג.

ג. וושט או תורבץ הוושט שניקב לחללו **פ** אפי' בכל שהוא נבילה.

ואם לא היה ידוע אם תחוב או לא אם הספק לאורכו כשרה ואם הספק אם היה תחוב לרוחבו פסולה. ש"ך שם. ואם מונח הקוץ לא ברווח אלא שני ראשי הקוץ מוחזקים בשני צדדי הוושט ואין זזים משם טריפה. כף החיים אות נ"ח. ואין חילוק בין קוץ למחט ושווים הם בדיניהם. שם באות נ"ט. והרמ"א הוסיף על דברי השו"ע שכתב בלא תחוב כשרה והוא שאין עליו קורט דם מבחוץ ע"כ. ויש לאסור אפי' נמצא עליו קורט דם מבפנים וכ"ש מבחוץ. ט"ז ס"ק י"ז.

כ. אפי' לא ניקב עור הפנימי מב' צדדים ג"כ נקרא תחוב. ש"ך ס"ק י"ח.

ל. לא מבפנים ולא מבחוץ. ש"ך ס"ק י"ט.

מ. והש"ך בס"ק כ"א כתב דגם הרמ"א ס"ל כדעת השו"ע לאסור ולא כתב היש מכשירין אלא להורות דעליהם סמכו הנוהגים להלעיט אווזים. כף החיים אות ס"ח.

נ. ומן הראוי היה לעמוד ולגזור ולהחרים לבטל המנהג הזה מקרב ישראל כי גדולה המכשלה ובעל נפש ירחיק עצמו מלאכול מאותם אווזים המלעיטים ובקרב קדוש יאמר לו. כף החיים אות ס"ט.

ס. ובנמצאה נמלה בוושט או תולעים, עיין בכף החיים אות ע', ע"א, ע"ב, ע"ג. ועוף שנמצא בו מאכל בין הוושט לקנה ולא נודע מהיכן נכנס אותו אוכל שם וגם לא נמצא נקב בוושט טריפה דא"א לבוא שם מאכל אלא ע"י נקיבת הוושט. כ"כ הרדב"ז בתשובות הישנות סי' קצ"ג. כף החיים אות ע"ה. וכן מכה צריכה בדיקה אם יש בה קוץ או אבן או מאכל.

נמצאה בועה בוושט כשרה דקימ"ל אין בועה פוסלת בשאר אברים. כף החיים אות פ"ד. **ע.** וגם אין קורט דם מבחוץ, כך הגיה הט"ז בס"ק י"ט בדברי הרמ"א שכתב "או שאין קורט דם מבחוץ".

פ. ממשנה חולין דף מ"ב. ואם אין חלל צריך נקב מפולש אם זה באבר שמטריף בנמצא בו מחט. ט"ז ס"ק ג'.

עין משפט ג.

יו"ד סימן כ סעיף ב

ג. מקום השחיטה בוושט מתחילת המקום שכשחותכין אותו מתכווץ^א עד המקום שישעיר ויתחיל להיות פרצים פרצים ככרס.

ד. שחט למעלה ממקום זה והוא הנקרא תורבין הוושט^ב או למטה ממקום זה והוא מתחילת בני מעיים שחיטתו פסולה. ושיעור תורבין הוושט שאינו ראוי לשחיטה למעלה, בבהמה ובחיה כדי שיאחוז בשתי אצבעותיו^ג.

הגה: וי"א כדי רוחב ד' אצבעות^ד, וקבלה ביד הקדמונים שבכל בהמה וחיה השיעור הוא עד מקום שמגיע שם האוזן של הבהמה או החיה כשכופפין אותה.

ה. שיעור מקום השחיטה בוושט בעוף למעלה הכל לפי גודלו וקטנו, ולמטה עד הזפק^ה.

הגה: ועוף שאין לו זפק^ו עד בין האגפים^ז ולפי שאין אנו בקיאים בשיעורין אלו נכון לשחוט באמצע אורך הצוואר שאז יוצא מידי ספק.

-
- ז. בחולין מ"ג ומ"ד וכשמואל, וכפירוש הרי"ף והרא"ש והרמב"ם בפ"א מהלכות שחיטה, ופירושו שהעור מתקמט ונעשה קמטים במקום השחיטה והחלל מתכסה משא"כ בתורבין נשאר החלל מגולה ואינו מתקמט שם ט"ז ס"ק ד'.
- ק. פי' תורבין חצר הוושט מקום חבורו בלחי. כ"כ רש"י והר"ן. ופי' אחר מלשון "רובין תחת משאו" כשחותכין אותו רובין תחתיו כמו שהוא ואינו מתכווץ.
- ר. שזה רוחב אצבע אחד. טור וב"י מהרשב"א.
- ש. היינו בשור הגדול אבל לדעת השו"ע גם בשור הגדול שיעורו רוחב אצבע והיינו שיאחוז ב' אצבעותיו משני הצדדים. ש"ך ס"ק ו'.
- ת. עד גגו ולא גגו בכלל. ש"ך ס"ק ז'. והיינו משיתחיל הזפק להתרחב וסימן שבזפק אין ב' עורות כמו בוושט ב"י.
- א. כגון אווז. כ"כ הלבוש.
- ב. והיינו עד הגוף. כף החיים אות ט'.